

kozta, s egyszersmind azt a hosszufalusi műet-
sző felső népiskolánál készített igen csinos diófa
kerettel láttatta el úgy, hogy korábbi számos ado-
mány mellett csak ezen egy rendbeli adomány
is 15—20 forint értékét képvisel. Minél fogva ne-
vezett ügyvéd urnak áldozatkészségét vallás- és
közoktatási miniszter urnak is magas tudására
juttatni kedves kötelességemnek tartottam.

c) Az erdélyi gazdasági egyesület által kiadott
„Erdélyi Gazda” című szaklapból az 1877. év vé-
gével több példány feleslegben maradván az il-
lető igazgató választmány megfélemlő szellemi ér-
tekesítés céljából elhatározta azokat hazaszűn-
kedő tanítóit közt kiosztatni. Mely célból a
háromszékmezei tankerületben arra érdemesnek
ítél szegény sorsu néptanító között felekezeti
különbség nélkül eszközölendő kiosztás esetleg egy-
egy példánnyal a létező népiskolai könyvtárak
gyarapítása végett 8 példányt sziveskedett a me-
gyei tanfelügyelőséghez átküldeni.

4) Részint tudomásvétel, részint további in-
tézkedés végett a következő tartalmú közoktatás-
ügyi miniszteri magas rendelkezést van szerencsém
előterjeszteni:

a) 2441. szám. Az országos tanítói nyugdíj és
gyámalmi járulékok pontos kezelhetése tekintetéből
a megyei közigazgatási bizottság útján a köz-
ségeknek szigorúan meghagyandó, hogy a tanítók
létszámába időnként előforduló bármilyen válto-
zásokat az azokat előidéző körülmények megne-
vezése mellett, az illető tanfelügyelőnek azonnal
felelősség terhe alatt bejelentésük, és hogy a köz-
ségi pénztárból fizetett, vagy segélyezett tanítókra
kivetett nyugdíj intézeti díjakat, minden év január
havában vonják le és saját nyugdíj intézeti tarto-
zással együtt az illetékes adóhivatalhoz azonnal
szállítsák be, minthogy ellenkező esetben 6%
től kezdődő kamatok tartoznak fizetni.

Végül az évi díjak eltérőleg az 1875. évi
32385. sz. a. kelt rendelettel kiadott „Utastás”
III. szakaszának 2-ik pontja alatt foglaltaktól jö-
vőben nem félévi előleges részletekben, hanem
mindenkor egyszerre fizetendők és pedig a fizetési
meghagyás vételétől számítandó 30 nap alatt.

b) 32,257.1877. szám.
Addig is míg az országos tanítói nyugdíj és
gyámalmi javára befizetett járulékok igazolása cél-
jából a fizetőköteles tanterők részére külön befize-
tési jegyzékek adathatának ki, azoktól a közsé-
gek által hiteles alakban kiállítandó befizetési bi-
zonyítványok elfogadandók.

Továbbá oly esetekben, midőn a tanító fize-
tését a közséji pénztárból élvezi, vagy ha a ta-
nító a reája kivetett járulékokat a 2541. sz. alatti
közrendeletben megjelölt záros határidő alatt az
1875. évi 32. t. cz. 30. §-a értelmében a közséji
pénztárra befizette, de ez utóbbit által az illető
adóhivatalba nem szállítottatott be, a késedelmi ka-
matok a közséji pénztáron veendőek fel.

c) 1798. szám.
A középtanodai és tanítóképzési rajztaná-
ságra, illetőleg a polgári iskolai, felső nép- és
elemi iskolai rajztanításra készült jelöltek képe-
sítő vizsgáinak egyöntetűsége céljából az országos
minta rajztanodánál egy vizsgáló bizottság szer-
veztetett s annak eljárására nézve vizsgálati rend
állapított meg. A képesítő vizsgát letenni szá-
mléköztök a vizsgálati rend értelmében egyenesen
az országos mintarajztanoda igazgatójához kötele-
sek folyamodványaikat benyújtani. A kik már
mint rajztanítók, vagy rajztanítók véglegesen van-
nak kinevezve, azok ezen új rendszerint vizsgálat
alól föl vannak mentve.

d) 29,968.1877. szám.
Az olyan unitárius hitközségekben, hol a nép-
tanító tisztet állandó gyakorlat szerint a lelkesít
eljesíti az országos tanítói nyugdíjalaphoz járulást
árgyázó kötelezettség módosulást szenvedett a
tenyiben, valamint maga a hitközség, úgy az il-
lető paptanító is felmentést nyertek a nyugdíj-
laphoz járulási kötelezettsége alól. De ezen men-
esítés csak addig érvényes míg a tanítóság a lel-
lési hivattal állandó kapcsolatban marad. De
a felső felül magok az ily paptanítók sem támaszt-
hatnak semmi igényt mint ilyenek országos ta-
nítói nyugdíjintézet irányában.

e) 5776. szám.
Stányik János tanítónak Állítólagosan elégett
anképesítő okmánya a szolnai gymnásium igaz-
gatósága által másolatban kiadatván, az eredeti
klevél ennek folytán semmisnek nyilvánítottatott.

Ezen havi jelentés első pontja kapcsolatosan
irgaltatván a zabolai községi képviselőnek a
megyei közigazgatási bizottsághoz az íránt be-
nyújtott folyamodásával, hogy a kérdéses tanító-
választásra vonatkozó iratok a tanfelügyelőtől be-
értevény, azon alapján a választás ügyében ér-
emleges határozat hozassék: a közigazgatási bi-
zottság megállapodásának lényege a következők-
ön felmutatható

a) A megejtett tanítóválasztás helybe ha-
yandónak nyilvánították azért, mivel az iskola-
zék jóhiszeműleg, vagy is azon feltevésben választ-
ott, hogy a de facto működő régi iskolaszék
úinddigg felelősséggel tartozik, valaméddig az ujon-
an választott iskolaszék által felváltatik. Így
omban arra is feljogosítottunk kell lennie, hogy
iskola ügyeiben intézkedhessék, azaz: hogy vá-
szthasson is, különben csak kötelessége lenne
egfelelő jogosultság nélkül. A tanítóválasztás te-

hát azon alapon, mert az iskolaszék megbízatási
ideje lejárt, nem lett volna megsemmisíthető.

b) A zabolai községi előjáróság ellen azon
oknál fogva, mert a megyei tanfelügyelőnek az
iskolaszék megnyitása tárgyában kiadott rendelet-
től teljesíteni vonakodott, sőt azt az arra nem il-
letes községi képviselőt gyűlésében diskussió
tárgyává tette, fegyelmi kereset indítandó.

c) Miután a községi képviselőt a 3 év lejár-
tával az iskolaszék nem csak 4 hét, de szinte
2 év lefolyása alatt sem igyekezett megújítani, az
iskolaszék tagjai a tanfelügyelői előterjesztés ér-
telmében a közigazgatási bizottság nevezik ki.

Az a) pont alatt említett határozatot a ta-
nfelügyelő szerelmesnek találván, az ellen a vallás-
és közoktatási miniszter urhoz f e l e b b e z é s t
jelentett, indokul hozzá fel, hogy a községi képv-
előnek, mint olyannak a tanítóválasztásba semmi
beleszólási joga nem lévén, az általa nyújtott ala-
pon a választás helyes, vagy helytelen voltát nem
is lehetne határozat tárgyává tenni, hogy azon
okoskodás, mely szerint valaki megbízatás nélkül
is gyakorolhatna jogokat, sem elvben, sem gyar-
korlatban nem talál alapot.

A havi jelentés 3-ik pontja alatt felsorolt
adományok kellemes tudomásul vétetvén, Kelemen
Lajos ügyvéd urnak és az erdélyi gazdasági egye-
sületnek jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott.

A 4-ik pont alatti részletek hivatalos uton
leendő közzétételre elrendeltetett.

A tanfelügyelő által referált darabok közül
említett érdemelmek még:

1) Hollaki Atilla közigazgatási bizottsági tag
kiküldetése a zágoni községi iskolai tanítók egy
részének állandósítása ügyében.

2. A rétyi és baróthi volt községi előjárók
ellen elrendelt fegyelmi vizsgálatokról jelentések.

3) A Maksay Lázár volt községi tanító el-
leni fegyelmi vizsgálat beszűntetése.

4) Államsegély kérés a makasai, körösi és a
szörcei községi iskolák számára. stb. stb.

A képviselőházból.

S i m o n y i Ernő szóba hozza a külügyi dol-
gokat, melyekért a képviselőháznak a magyar
kormány, s mint annak feje a miniszterelnök fele-
lős. Minden annexió visszautasításával a török-
országi népeknek roforokot követel, de a terü-
leti integritást fenntartandónak véli.

Né m e t h Albert kéri a m. elnököt, vilá-
gossítsa fel a Bécsben legújabb történet dolgok
íránt a házat, mert az minden parlamenti szokás-
sal ellenkezik, hogy ily fontos kérdés egyszerű
szavazással döntessék el.

T i s z a m. elnök senkinek sem adott jogot
azon feltevésre, hogy nem akar nyilatkozni, de a
nyilatkozás percének megválasztása szólónak áll
jogában.

R a g á l y i N. felszólalás után Tisza vála-
szolt. Válaszába politikailag fontos azon rész, a
melyet Romániáról mondott.

Az ellenek részéről ugymond: hangoztatott
azon sympathia, melylyel nekünk Románia iránt
viseltetünk kell. Szólónak friss emlékezetében
vannak a hangok, melyek ugyanazon oldalról Ro-
mánia ellen emelkedtek, úgy látja, hogy a keleti
események és a folytatott politikának mégis csak
vannak egészséges következményei. Efelől mi
belátjuk — s erre nekünk keveset kellett tenni
— hogy Romániával nem szükséges ellenséges
lábban állni; másfelől Romániában is belátják,
hatalomnak barátságát keresni, s arra támaszkodni
mert azzal a nagyurral, — hogy ily fejezze ki
magát — nem jó egy tálból cseresznyét enni.
(Derűltség.) Evvelkel ezeltől mondá már egy képv-
előnek, hogy Európa ezen részén a román és a
magyarfajnak érdeke egy, mert mind egyiknek
egy ellensége van: a szláv. Erti a panszlávot és
minden szlávot. Más szomszédainknál is megszü-
lemelhetett, talán az események folytán azon tanu-
ság, hogy nem kell és nem szabad mindent ama
nagy hatalomtól várni, melybe évtizedeken át ve-
tették reményeiket, mert egyfelől e hatalom sem
terjesztheti tovább adományait, mint a mennyire
is azt megengedjük; másfelől ők velünk barát-
ságban élhetnek, megtartva individualitásukat, míg
ama másik nagy hatalomra támaszkodva könnyen
a rokon nagy néptengerben eltűnhetnek. (Élénk
helyeslés a közepén.)

A kormánynak ma sem lehet más feladata,
mint a monarchia érdekeit békében megvédeni, s
ha ennek lehetősége megszűnik, megvédeni minden
eszközzel. Sokkal jobb az, hogy míg régebben az
államférfiak szeszélye idézett elő háborukat, most
a népek zugolódása dacára is a kormány elkerülni
igyekezik azt, míg csak érdekeink biztosítása ezt
megengedi. (Élénk helyeslés.)

A ház ez után megszavazta a miniszterelnöki
kötséget.

CSARNOK.

Vázlatok az ókori görög nők történelméből.

(Folytatás.)

A görög előidők különösen Aeschylus, So-
phokles és Euripides drámáiról által dicsértettek,

kik halhatatlan műveikben élénk színezettel festék
a legszebb női erényeket. Ezeket tették a nőnem
valódi mintáivá. Utóérhetetlen nagyságban áll ezek
közt Klytemnestra jellemében és anyai szeretetben.
A monda szerint az elragadott Helenáért való bosszu-
vágy készítette a görögöket Agamemnon vezérlete
alatt Troja ellen indulni. A haragvó Diana zivat-
tart támaszt a tengeren s a sereg kénytelen Aulis-
ban vesztegelni. Hogy az istennőt kiengesztelje,
Agamemnon elhatározta leányát Iphigeniát felá-
ldozni, hogy ezáltal az istennő akarát teljesítvén,
kedvező szelek szárnyaín indulhassanak Priamus vá-
rosa felé. Azon úrnyal alatt tehát, hogy Achilles
akarja eljegyezni, Iphigeniát anyjával Aulisba hívja.
Klytemnestra férje szándékáról értesülvén, előbb
Achilles lábához borul, hogy menyasszonyáért közbe
vesse magát, aztán Agamemnonhoz fordul és előbb
szép szóval, majd fenyegetésekkel igyekszik őt el-
határozásától elvonni. De mind hasztalan. Most
Iphigenia kőr, esdedzik, de az erős szívű atyát
könyei meg nem indítják. Végre is elhatározta
magát meghalni hazájáért és egy másik nő becsü-
letéért. Hanem az anyai szív megboszulja magát:
visszatérő férjét meggyilkolja.

Mily szépen rajzolja Sophokles Ismenében az
asszonyi ártatlanság és szelidségnek kellemét. Az
erkölségi érületnek mily szép vonásai vannak fel-
mutatva „Phädra” ban, kit forró szerelem vonz
mostoha hához, de ki a vérrokonság felfedezése után
megszégyenülten adja magát a halálnak. Evadene
forró szerelem és buzgósgától lelkesülve rohan a
máglyára. Alcestis örömmel vál meg ifjú életétől
férje életéért.)

Mily odaadás és nyugalommal hal meg Poly-
xena Achilles sirjánál.)

Ily és ezekhez hasonló nőket tüntet fel ne-
künk az ós görög költészet s különösen annak
egyik halhatatlan művelője, Euripides, aki feladatá-
tette a női szív örömeit és fájalmait tolmácsolni
munkáiban, és szerencsésen is oldotta meg feladatát.
Mennyi érzelem, mennyi fájdalom ömlik el tragoe-
diáin. Neki valóban nemes érzésekkel kellett bir-
nia. És az egyes darabok ezen alakjai nem pusztán
költöttek, vagy a képzelet játékaik voltak, ha-
nem mint mondánk, többé-kevésbé a történelem és
a nép életéből voltak merítve. A nép iránt tisztelt,
tanításaitak követte és a példák után indulva,
cselekedett aként.

Az első nevelési rendszert a görököknél ta-
láljuk. A nőnemnél ezt az anyák vették át, kiknek
segédkezet nyújtottak a rabszolganők. Az ifjú leá-
nyok oktatása csak a szükséges asszonyi munkákra
szorítottott u. m. kötés, fonás és szövésre. E mel-
lett tanították és szoktatták arra, hogy leendő fér-
jükhöz hűk legyenek, előzékenyek a szeretetben,
k i a r t ó k a z e n g e d e l m e s s é g b e n —
de sohasem követelők. A férjhez menetel igen kor-
rán, rendszerint a 14-ik évben megtörtént és az ezt
megelőző évben már a háztartásra főügyelmelet for-
ditottak a tanításban. A velegényt a szülők vá-
laszták és nem kérdeztek a léánytól: akar-e férjhez
menni, vagy nem? — menni kellett. Az eljegyzés
alkalmával kaptak a ház fenntartására megkivántató
minőségű s mennyiségű b u t o r menyasszonyi
ajándékkal pedig értékesebb holmit arany, vagy
ezüstből.)

A nők el voltak zárva minden oly ügyek és
foglalkozásoktól, melyek a gazdaszonyi munka-
kört túlhaladták. Ezen szokást részint keletről köl-
csönözték, részint azon alapja volt, hogy a férfiak
nem akarták azt, miként a nők részt vegyenek a po-
litikai élet és küzdelmekben, melyhez csak nekik
lehet joguk és igényük. A nők meg voltak fosztva
a polgári jogok élvezetétől is, gyámjok, vagy fér-
jök akarata nélkül nem volt szabad semmi oly tet-
tet elkövetni, melyet törvénykezési uton kellett
végrehajtatni. Ezek által a nők erkölcsét hitték
fenntartani, mert úgy gondolkodtak, hogy ha a nő házi
foglalkozásaival lesz elfoglalva, kevesebb alkalom
nyújtatik a bűnös élvezetekre.

De csalódtak, mert a nők erkölcsisége ez ál-
tal nem hogy emelkedett volna, de sőt süllyedett.
Mint akkor egyebütt keleten, itt is a fajtalanság
mind nagyobb meg nagyobb mérvben kezdett el-
harapózni. Ezt nagyban elősegítette a gazdag,
buja éghajlat; a cultura és az érzéki vágyak fel-
költésére nagy befolyással bíró görög istenek

1) Alcestis Pelias leánya és Admetus thessa-
liai királynak a neje. Beteges férje tudta, hogy az
oraculum jóslata szerint életét csak úgy tarthatja
meg, ha valaki magát érte önként halálra adja.
Alcestis titkon felajánlja magát az istennek, be-
teges lesz és meghal, de Admetus meggyógyul. A
király azonnal felkereste Herculust, kit vendégbará-
tság fűze hozzá. Hercules megmondta barátjának,
hogy kedves nejét az Orusból visszahozza és
megtartá azt. Az alvilág isteneit kényszerítette
Alcestist férjének visszaadni. — Euripides ezt egy
drámája tárgyául választá.

2) Polyxena Priamusk és Hekubának leá-
nya, kinek szerélt a homeri kor letunte utáni epiku-
sok költők beszélt el. Achilles megszerette őt és
szerelmének lett áldozata. Némelyek szerint Poly-
xena is szerette Achillest és a hős sirjánál önként
ölte meg magát. Közönséges vélemény szerint,
vagy Thraciában, vagy Achilles sirjánál áldoztatott
volna meg a hős haláláért való boszúból.

* Lásd „Geschichte der Frauen.” Leipzig, 1853. 27-ik és
következő lapok.